

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**УНІВЕРСИТЕТСЬКИЙ КОЛЕДЖ
КИЇВСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА**

**Циклова комісія з видавничої справи, культури та української
філології**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи
 О.Б.Жильцов
 2015 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
УКРАЇНСЬКА МОВА В ЗАСОБАХ МАСОВОЇ КОМУНІКАЦІЇ**

**галузь знань 0303 Журналістика та інформація
спеціальність 5.03030301 Видавнича справа та редагування**

**Київ
2015 рік**

Робоча програма «Українська мова в засобах масової комунікації» для студентів галузі знань 0303 Журналістика та інформація, спеціальності 5.03030301 Видавнича справа та редагування.

«26» грудня 2014 року – 22 с.

Розробники:

Розінкевич Наталія Василівна, викладач циклової комісії з видавничої справи, культури та української філології Університетського коледжу Київського університету імені Бориса Грінченка.

Ловейко Тетяна Володимирівна, викладач циклової комісії з видавничої справи, культури та української філології Університетського коледжу Київського університету імені Бориса Грінченка.

Робоча програма затверджена на засіданні циклової комісії з видавничої справи, культури та української філології

Протокол № 5 від «26» грудня 2014 р.

Голова циклової комісії Л.О. Соловець Л.О.

Розподіл годин звірено з робочим навчальним планом, структура типова

Заступник директора з навчальної роботи С.І. Дем'яненко

Заступник директора з навчально-методичної роботи З.Л. Гейхман

Схвалено Методичною радою Університетського коледжу Київського університету імені Бориса Грінченка

Протокол № 7 від «18» лютого 2015 року

«18» лютого 2015 року

Голова М.В. Братко

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів 3	Галузь знань 0303 Журналістика та інформація	Нормативна
	Спеціальність 5.03030301 Видавнича справа та редагування	
Змістових модулів – 3		Рік підготовки 3-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання – 1		Семестр 6-й
Загальна кількість годин – 108		
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2.8 самостійної роботи студента – 2.2	Освітньо-кваліфікаційний рівень: «молодший спеціаліст»	Лекції
		22 год.
		Практичні
		20 год.
		Семінарські
		-
		Модульний контроль
		6 год.
		Індивідуальні заняття
		12 год.
Самостійна робота		
48 год.		
Вид контролю: залік		

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: різнобічний мовленнєвий розвиток майбутніх фахівців, усвідомлення місії комунікативної, репрезентативної та культуросної функції української мови в засобах масової комунікації. Освоєння студентом комплексу теоретичних і практичних знань з основ редагування в засобах масової комунікації, необхідних для фахової підготовки до друку різних видів видань та реалізації відповідних виконавських і управлінських функцій.

Завдання:

- формувати у студентів розуміння основних понять, принципів та положень навчальної дисципліни «Українська мова в засобах масової комунікації»;
- показати сутність редакторської справи, що поєднує в собі організаційну та творчо-технічну діяльність носіїв редакторських професій;
- розкрити різноманітність творчих та організаційних аспектів редагування в засобах масової комунікації, а також технології та методики редагування ЗМК;
- виховання потреби вивчати рідну мову;
- формування духовного світу студентів, цілісних світоглядних уявлень, загальнолюдських ціннісних орієнтацій через прилучення засобами мови до культурних надбань рідного народу і людства;
- вироблення у студентів умінь і навичок комунікативно виправдано користуватися засобами мови в різних життєвих ситуаціях під час сприймання, відтворення і створення висловлювань з додержанням українського мовленнєвого етикету;
- систематизація й узагальнення базових орфоепічних, граматичних, лексичних, правописних, стилістичних умінь і навичок;
- вироблення умінь і навичок користуватися мовними засобами у процесі професійної діяльності.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен набути такі **компетентності:**

- використовуючи знання державної та іноземної мов, уміти здійснювати професійну діяльність у всіх її видах, спираючись на знання соціального, правового, економічного аспектів існування суспільства;
- мати навички збору інформації, використовуючи сучасні комп'ютерні технології;
- уміти виступати з доповідями і повідомленнями перед аудиторією за результатами власної пізнавальної діяльності, дотримуючись орфоепічних і граматичних норм;
- писати твори, добираючи відповідні мовні засоби, виражаючи своє ставлення, враховуючи ситуацію спілкування, зокрема адресата;
- вільно користуватися словником;
- виконувати обов'язки творчого працівника редакції, видавництва чи видавничої структури згідно зі штатним розписом;
- знаходити для видавництва потрібного автора;
- робити редакторський аналіз авторського оригіналу;
- виконувати редакторську роботу з перевидання та з перекладу видання;
- вводити різними способами цитати в текст;
- створювати прес-релізи та рекламні матеріали для промоції видань;
- усвідомлювати типологічні принципи класифікації ЗМІ;
- розрізняти особливості лексики, граматики, орфоепії, орфографії та етикету в ЗМК;
- редагувати неправильно побудовані речення, виправляти орфоепічні і граматичні помилки в мові мас-медіа;
- визначати анормативи у вживанні в ЗМК окремих граматичних форм;
- розуміти суть понять «сучасна українська літературна мова», «національна мова», «мова ЗМК»;
- визначати особливості лексики сучасної української мови в ЗМК;
- аналізувати українську фразеологію у мові мас-медіа.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Функціонування української мови в ЗМК. Лексика і лексикологія сучасної української мови в ЗМК

Тема 1. Мовна ситуація в Україні. Природа, функції та будова мови в ЗМК. Фонетика. Фонологія. Звуковий склад української мови.

Тема 2. Лексика сучасної української мови в засобах масової комунікації. Лексика української мови за походженням. Лексика української мови зі стилістичного погляду.

Тема 3. Розвиток словникового складу сучасної української літературної мови в ЗМК.

Змістовий модуль 2. Українська фразеологія у мові мас-медіа. Графіка і орфографія української мови в ЗМК

Тема 1. Українська фразеологія: джерела, структура, семантика. Роль фразеологізмів у мові мас-медіа.

Тема 2. Фразеологізми як засіб увиразнення журналістського тексту. Досягнення української фразеологічної науки.

Тема 3. Графіка та орфографія української мови в ЗМК. Українська графіка в діяхронічному аспекті.

Тема 4. Співвідношення між звуками і буквами української мови. Орфоепічні норми в ЗМК. Дотримання правописних норм у періодичних виданнях.

Тема 5. Історія українського правопису. Принципи українського правопису, їх використання при редагуванні журналістських текстів.

Тема 6. Система правил сучасної української орфографії. Орфограми в ЗМК.

Змістовий модуль 3. Морфологія (типи словозміни). Синтаксис і пунктуація речення в засобах масової комунікації

Тема 1. Поняття «граматика», «морфологія». Граматична форма, граматичне значення і граматична категорія частин і часток мови. Засоби вираження граматичних значень слова в українській мові. Анормативи у вживанні в ЗМК окремих граматичних форм.

Тема 2. Класифікація словосполучень в українській мові. Семантико-

синтаксичні відношення у словосполученні. Вияв у словосполученні національної специфіки мови. Помилки у побудові словосполучень у мові мас-медіа.

Тема 3. Роль речення у мовленні. Формальна, семантична та функціональна організації простого речення. Ускладнене просте речення. Ускладнені прості речення з однорідними членами. Можливі помилки у вживанні однорідних членів речення в журналістських текстах.

Тема 4. Речення з відокремленими другорядними членами, уточнюючі конструкції, пов'язані з ними помилки в ЗМК.

Тема 5. Речення із вставними і вставленими компонентами. Розділові знаки при вставних і вставлених конструкціях у мові мас-медіа.

Тема 6. Уживання вигуків і звертань в ускладнених простих реченнях. Вигук як носій емоційного навантаження текстів в ЗМК. Відхилення від нормативної форми звертань у мовленні журналістів.

Тема 7. Особливості вживання типів простого речення в жанрово-стильовій структурі журналістського мовлення.

Тема 8. Складне речення. Граматичні, семантичні та інтонаційні засоби зв'язку частин у складному реченні. Сполучникові та пунктуаційні засоби зв'язку компонентів у складносурядному реченні в мові мас-медіа.

Тема 9. Типи складнопідрядних речень. Семантико-структурні різновиди та сполучні засоби в приєднанні підрядної частини до головної. Розділові знаки в складнопідрядному реченні. Особливості використання подібних конструкцій в журналістських текстах.

Тема 10. Структурні та інтонаційні особливості безсполучникових речень. Розділові знаки в них. Складні безсполучникові речення в засобах масової комунікації.

Тема 11. Багатокомпонентні складні речення: з кількома підрядними або кількома сурядними, з сурядністю та підрядністю. Період. Розділові знаки в складному реченні ускладненого типу, їх відповідність спланованому змістові, експресивному забарвленню речення. Специфіка вживання типів

складного речення в журналістських текстах.

Тема 12. Вживання різних видів прямої мови в текстах ЗМК. Перетворення одних форм чужої мови в інші, оформлення їх за допомогою розділових знаків.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	усього	у тому числі					
		лекції	практ.	сем.	п.к.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8
Змістовий модуль 1. Функціонування української мови в ЗМК. Лексика і лексикологія сучасної української мови в ЗМК							
Тема 1. Мовна ситуація в Україні. Природа, функції та будова мови в ЗМК. Фонетика. Фонологія. Звуковий склад української мови	3	2				1	
Тема 2. Лексика сучасної української мови в засобах масової комунікації. Лексика української мови за походженням. Лексика української мови зі стилістичного погляду	9		2			1	6
Тема 3. Розвиток словникового складу сучасної української літературної мови в ЗМК	8	2					6
Модульна контрольна робота 1	2				2		
Разом за змістовим модулем 1	22	4	2	-	2	2	12
Змістовий модуль 2. Українська фразеологія у мові мас-медіа. Графіка і орфографія української мови в мас-медіа							
Тема 1. Українська фразеологія: джерела, структура, семантика. Роль фразеологізмів у мові мас-медіа	3	2				1	
Тема 2. Фразеологізми як засіб вираження журналістського тексту. Досягнення української фразеологічної науки	8		2				6
Тема 3. Графіка та орфографія української мови в ЗМК. Українська графіка в діахронічному аспекті	2		2				
Тема 4. Співвідношення між звуками і буквами української мови. Орфоепічні норми в ЗМК. Дотримання правописних	3	2				1	

норм у періодичних виданнях							
Тема 5. Історія українського правопису. Принципи українського правопису, їх використання при редагуванні журналістських текстів	2	2					
Тема 6. Система правил сучасної української орфографії. Орфограми в ЗМК	2		2				
Модульна контрольна робота 2	2				2		
Разом за змістовим модулем 2	22	6	6	-	2	2	6

Змістовий модуль 3. Морфологія (типи словозміни). Синтаксис і пунктуація речення в засобах масової комунікації

Тема 1. Поняття «граматика», «морфологія». Граматична форма, граматичне значення і граматична категорія частин мови і часток мови. Засоби вираження граматичних значень слова в українській мові. Анормативи у вживанні в ЗМК окремих граматичних форм	4	2				2	
Тема 2. Класифікація словосполучень в українській мові. Семантико-синтаксичні відношення у словосполученні. Вияв у словосполученні національної специфіки мови. Помилки у побудові словосполучень у мові мас-медіа	10	2				2	6
Тема 3. Роль речення у мовленні. Формальна, семантична та функціональна організації простого речення. Ускладнене просте речення. Ускладнені прості речення з однорідними членами. Можливі помилки у вживанні однорідних членів речення в журналістських текстах	8		2				6
Тема 4. Речення з відокремленими другорядними членами, уточнюючі конструкції, пов'язані з ними помилки в ЗМК	10		2			2	6
Тема 5. Речення із вставними і вставленими компонентами. Розділові знаки при вставних і вставлених конструкціях у мові мас-медіа	2		2				
Тема 6. Уживання вигуків і звертань в ускладнених простих реченнях. Вигук як носій емоційного навантаження текстів в ЗМК. Відхилення від нормативної форми звертань у мовленні журналістів	10		2			2	6
Тема 7. Особливості вживання типів простого речення в жанрово-стильовій	2	2					

структурі журналістського мовлення							
Тема 8. Складне речення. Граматичні, семантичні та інтонаційні засоби зв'язку частин у складному реченні. Сполучникові та пунктуаційні засоби зв'язку компонентів у складносурядному реченні в мові мас-медіа	2	2					
Тема 9. Типи складнопідрядних речень. Семантико-структурні різновиди та сполучні засоби в приєднанні підрядної частини до головної. Розділові знаки в складнопідрядному реченні. Особливості використання подібних конструкцій в журналістських текстах	2		2				
Тема 10. Структурні та інтонаційні особливості безсполучникових речень. Розділові знаки в них. Складні безсполучникові речення в засобах масової комунікації	8		2				6
Тема 11. Багатокомпонентні складні речення: з кількома підрядними або кількома сурядними, з сурядністю та підрядністю. Період. Розділові знаки в складному реченні ускладненого типу, їх відповідність спланованому змістові, експресивному забарвленню речення. Специфіка вживання типів складного речення в журналістських текстах	2	2					
Тема 12. Вживання різних видів прямої мови в текстах ЗМК. Перетворення одних форм чужої мови в інші, оформлення їх за допомогою розділових знаків	2	2					
Модульна контрольна робота 3	2				2		
Разом за змістовим модулем 3	64	12	12	-	2	8	30
Разом за семестр	108	22	20	-	6	12	48

5. Темі практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Лексика сучасної української мови в засобах масової комунікації. Лексика української мови за походженням. Лексика української мови зі стилістичного погляду	2
2	Фразеологізми як засіб вираження журналістського тексту. Досягнення української фразеологічної науки	2
3	Графіка та орфографія української мови в ЗМК. Українська графіка в діахронічному аспекті	2
4	Система правил сучасної української орфографії. Орфограми в ЗМК	2

5	Роль речення у мовленні. Формальна, семантична та функціональна організації простого речення. Ускладнене просте речення. Ускладнені прості речення з однорідними членами. Можливі помилки у вживанні однорідних членів речення в журналістських текстах	2
6	Речення з відокремленими другорядними членами, уточнюючі конструкції, пов'язані з ними помилки в ЗМК	2
7	Речення із вставними і вставленими компонентами. Розділові знаки при вставних і вставлених конструкціях у мові мас-медіа	2
8	Уживання вигуків і звертань в ускладнених простих реченнях. Вигук як носій емоційного навантаження текстів в ЗМК. Відхилення від нормативної форми звертань у мовленні журналістів	2
9	Типи складнопідрядних речень. Семантико-структурні різновиди та сполучні засоби в приєднанні підрядної частини до головної. Розділові знаки в складнопідрядному реченні. Особливості використання подібних конструкцій в журналістських текстах	2
10	Структурні та інтонаційні особливості безсполучникових речень. Розділові знаки в них. Складні безсполучникові речення в засобах масової комунікації	2
Разом		20

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Бали
1	Лексика сучасної української мови в засобах масової комунікації. Лексика української мови за походженням. Лексика української мови зі стилістичного погляду	6	5
2	Розвиток словникового складу сучасної української літературної мови в ЗМК	6	5
3	Фразеологізми як засіб увиразнення журналістського тексту. Досягнення української фразеологічної науки	5	5
4	Класифікація словосполучень в українській мові. Семантико-синтаксичні відношення у словосполученні. Вияв у словосполученні національної специфіки мови. Помилки у побудові словосполучень у мові мас-медіа	7	5
5	Роль речення у мовленні. Формальна, семантична та функціональна організації простого речення. Ускладнене просте речення. Ускладнені прості речення з однорідними членами. Можливі помилки у вживанні однорідних членів речення в журналістських текстах	6	5
6	Речення з відокремленими другорядними членами, уточнюючі конструкції, пов'язані з ними помилки в ЗМК	6	5
7	Уживання вигуків і звертань в ускладнених простих реченнях. Вигук як носій емоційного навантаження текстів в ЗМК. Відхилення від нормативної форми звертань у мовленні журналістів	6	5
8	Структурні та інтонаційні особливості безсполучникових речень. Розділові знаки в них. Складні безсполучникові речення в засобах масової комунікації	6	5
Разом		48	40

7. Індивідуальні завдання

Індивідуальна навчально-дослідна робота є видом позааудиторної індивідуальної діяльності студента, результати якої використовуються у процесі вивчення програмового матеріалу навчальної дисципліни.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) з курсу «Українська мова в засобах масової комунікації» – це вид науково-дослідної роботи студента, яка містить результати дослідницького пошуку, відображає певний рівень його навчальної компетентності.

Мета ІНДЗ: самостійне вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань із навчального курсу, удосконалення навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності.

Зміст ІНДЗ: завершена теоретична або практична робота у межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь та навичок, отриманих під час лекційних і семінарських занять.

Орієнтовна структура ІНДЗ – дослідження у вигляді реферату: вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел. Критерії оцінювання та шкалу оцінювання подано відповідно у табл. 7.1 і 7.2.

Таблиця 7.1

Критерії оцінювання ІНДЗ (науково-психологічного дослідження у вигляді реферату)

№ з/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів за кожним критерієм
1	Обґрунтування актуальності, формулювання мети, завдань та визначення методів дослідження	3
2	Складання плану реферату.	3
3	Критичний аналіз суті та змісту першоджерел. Виклад фактів, ідей, результатів досліджень в логічній послідовності. Аналіз сучасного стану дослідження проблеми, розгляд тенденцій подальшого розвитку даного питання	15
4	Дотримання правил реферування наукових публікацій.	3

5	Доказовість висновків, обґрунтованість власної позиції, пропозиції щодо розв'язання проблеми, визначення перспектив дослідження	3
6	Дотримання вимог щодо технічного оформлення структурних елементів роботи (титольний аркуш, план, вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел)	3
Разом		30

Таблиця 7.2

Шкала оцінювання ІНДЗ

Рівень виконання	Кількість балів, що відповідає рівню	Оцінка за традиційною системою
Високий	24 – 30	Відмінно
Достатній	23 – 15	Добре
Середній	7 – 14	Задовільно
Низький	0 – 6	Незадовільно

Орієнтовна тематика ІНДЗ

1. Лексика сучасної української мови в засобах масової комунікації.
2. Особливості відображення мовної ситуація в Україні в ЗМК.
3. Лексикологія сучасної української мови в засобах масової комунікації.
4. Типи словників української мови, особливості їх використання при редагуванні текстів мас-медіа.
5. Історія української лексикографії, тенденції розвитку, її значення для редагування журналістських текстів.
6. Нова лексика, вживана у засобах масової комунікації.
7. Українська фразеологія у мові мас-медіа.
8. Трансформації фразеологізмів у текстах засобів масової комунікації.
9. Графіка і орфографія української мови в мас-медіа.
10. Правописні норми у періодичних виданнях.
11. Історія українського правопису. Її зв'язок із сучасною мовою мас-медіа.
12. Система правил сучасної української орфографії. Орфограми в ЗМК.
13. Помилки у вживанні в засобах масової комунікації окремих граматичних форм.
14. Відображення за допомогою словосполучень національної специфіки мови у засобах масової комунікації.
15. Ускладнене просте речення. Помилки у вживанні однорідних членів речення в текстах мас-медіа.
16. Відхилення від нормативної форми звертань у мовленні журналістів.

17. Особливості вживання типів простого речення в жанрово-стильовій структурі журналістського мовлення.
18. Речення з відокремленими другорядними членами в текстах засобів масової комунікації.
19. Речення із вставними і вставленими компонентами в текстах засобів масової комунікації.
20. Уживання вигуків і звертань в ускладнених простих реченнях у різних типах текстів мас-медіа.
21. Односкладні речення, особливості їх використання в різних видах мас-медіа.
22. Двоскладні речення, особливості їх використання в різних видах засобів масової комунікації.
23. Складні безсполучникові речення в засобах масової комунікації.
24. Специфіка вживання типів складного речення в журналістських текстах.
25. Вживання різних видів прямої мови в текстах мас-медіа.
26. Пряма мова, особливості використання конструкцій з прямою мовою в текстах ЗМК.
27. Уточнюючі члени речення. Пунктуаційні труднощі при відокремленні у текстах засобів масової комунікації.
28. Складне речення. Граматичні, семантичні та інтонаційні засоби зв'язку частин у складному реченні у мові мас-медіа.
29. Засоби вираження граматичних значень слова у мові мас-медіа..
30. Семантико-синтаксичні відношення у словосполученні. Помилки у побудові словосполучень у текстах засобів масової комунікації.

8. Методи контролю

Методи усного контролю: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда.

Методи письмового контролю: письмове тестування, ведення таблиці, модульна контрольна робота.

Методи самоконтролю: самооцінка, самоаналіз.

9. Розподіл балів, які отримують студенти

Вид роботи	Максимальна кількість балів за один вид роботи	Обов'язкова кількість виконаних завдань за курс	Максимальна кількість балів за всі види роботи
1. Відвідування лекцій	1	11	11

2. Відвідування практичних занять	1	10	10
3. Виконання завдання для самостійної роботи	5	8	40
4. Робота на практичному занятті	10	5	50
5. Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ)	30	1	30
6. Виконання модульної контрольної роботи	25	3	75
Всього			216
Залік			
Коефіцієнт	2.16		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
75 – 81	C		
69 – 74	D	задовільно	
60 – 68	E		
35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. Методичне забезпечення

- робоча навчальна програма;
- навчальні посібники;
- опорні конспекти лекцій;
- тестові завдання (електронний носій, роздруківки);
- схематична наочність.

11. Рекомендована література

Основна

1. Волощак М. Неправильно-правильно : Довідник з українського слововживання : За матеріалами засобів масової інформації. — К. : Вид.

центр «Просвіта», 2003. – 160 с.

2. Джеймс Лалл. Мас-медіа, комунікація, культура : глобальний підхід. — К. : К. І. С., 2002. – 264 с.
3. Здоровега В. Теорія й методика журналістської творчості : Підручник. — 2-ге вид., перероб. і допов. – Львів : ПАІС, 2004. – 268 с.
4. Капелюшний А. Стилїстика. Редагування журналістських текстів. Практичні заняття : навчальний посібник. — Львів : ПАІС, 2003. – 543 с.
5. Капелюшний А. О. Стилїстика і редагування : Практичний словник-довідник журналіста. — Львів : ПАІС, 2002. – 576 с.
6. Пономарів О. Д. Сучасна українська мова : Підручник / О. Д. Пономарів, В. В. Різун, Л. Ю. Шевченко та ін.; За ред. О. Д. Пономарева. – 2-ге вид., перероб. – К. : Либідь, 2001 – 400 с.
7. Яцимірська М. Культура фахової мови журналіста. — Львів : ПАІС, 2004. – 332 с.

Додаткова

1. Багмут А. Й. та ін. Інтонаційна виразність звукового мовлення засобів масової інформації. — К. : Наукова думка, 1994. – 191 с.
2. Багмут А. Й. Сучасна мовленнєва дійсність : орфоепічні норми і мовленнєва діяльність // Загальна та експериментальна фонетика : Зб. наук. пр. і матеріалів. К. : ВД «Соборна Україна», 2001. – С. 143-144
3. Вакуленко М. Про «складні» проблеми українського правопису (українська латиниця, запозичені слова). — К. : Курс, 1997. – 32 с.
4. Винницький В. М. Наголос у сучасній українській мові / В.М. Винницький. – К. : Рад. школа, 1984. – 160 с.
5. Волох О. Т. Сучасна українська літературна мова. — К. : Вища шк., 2005. – С. 109-130.
6. Гоне, Жак. Освіта і засоби масової інформації / Жак Гоне, пер. з фр. М. Марченко. — К. : К. І. С., 2002. – 100 с.
7. Динамічні процеси в сучасному українському лексиконі / Клименко Н. Ф., Карпіловська Є. А., Кислюк Л. П. – К. : Вид. Дім Дмитра Бураго, 2008. – 335 с.
8. Дмитровський З. Телевізійна журналістика : Навч. посіб. – Вид. 3-тє, доповн. / З. Дмитровський. — Львів : ПАІС, 2009. – 224 с.
9. Дмитровський З. Телевізійна інформація. Теорія і практика. — Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2002. – 128 с.
10. Дудко О. С. Вступ до журналістики : світ. та вітчизн. практика : навч. посібник. / О. С. Дудко. – К. : 2009. – 224 с.
11. Капелюшний А. О. Типологія журналістських помилок. – Львів : ПАІС, 2000. – 68 с.

12. Караванський С. Пошук українського слова, або боротьба за національне «Я». — К. : Академія, 2001. — 240 с.
13. Караман С. О. Сучасна українська літературна мова : навчальний посібник / Караман С. О., Караман О. В., М. Я. Плющ та ін.; за ред. С. О. Карамана. — К. : Літера ЛТД, 2011. — 560 с.
14. Коваль А. Спочатку було слово : крилаті слова біблійного походження в українській мові. — К. : Либідь, 2001. — 312 с.
15. Масова комунікація : Підручник / А. З. Москаленко, Л. В. Губернський, В. Ф. Іванов, В. А. Вергун. — К. : Либідь, 1997. — 216 с.
16. Непийвода Н. Сам собі редактор. Порадник з української мови. — К. : Українська книга, 1998. — 238 с.
17. Пономарів О. Культура слова : Мовностилістичні поради : Навч. посібник, 2-ге вид., стереотип. — К. : Либідь, 2001. — 240 с.
18. Пономарів О. Стилістика сучасної української мови : Підручник. — 3-тє вид., переробл. і допов. — Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2000. — 248 с.
19. Радзівєвська Т. В. Текст як засіб комунікації. — К. : Ін-т укр. мови, 1998. — 191 с.
20. Різун В. Загальна характеристика масово-інформаційної діяльності // Наукові записки інституту журналістики. — К., 2000. — Т. 1. — С. 15-30
21. Основи теорії масової комунікації і журналістики : Навчальний посібник / За науковою редакцією В. В. Різун — К. : Центр Вільної Преси, 2010. — 258 с.
22. Сучасна українська літературна мова / За ред. А. П. Грищенка. — 3-є вид., доп. — К. : Вища шк., 2002. — 440 с.
23. Сучасна українська літературна мова : Підручник / М. Я. Плющ, С. П. Бєвзенко, Н. Я. Грипас та ін.; За ред. М. Я. Плющ. — 7-е вид., стер. — К. : Вища шк., 2009. — 430 с.
24. Сучасна українська літературна мова : Лексикологія. Фонетика : підручник / А. К. Мойсієнко, О. В. Бас-Кононенко, В. В. Бондаренко та ін. / — К. : Знання, 2010. — 270 с.
25. Шкурятяна Н. Г., Шевчук С. В. Сучасна українська літературна мова : модульний курс : навчальний посібник. — К. : Вища школа, 2007. — 823 с.
26. Яцимірська М. Текс-дискурс як комунікативна сутність мовлення ЗМІ // Вісник Львів. ун-ту. — 2004. — Вип. 25. — С. 151 – 157

Словники

1. Биби́к С. П. та ін. Словник епітетів української мови // За ред. Л. О. Пустовіт. — К. : Довіра, 1998. — 431 с.
2. Бідзі́ля Ю. М. Словник журналіста : терміни, мас-медія, постаті. Ужгород :

Закарпаття, 2007. – 224 с.

3. Білоус М., Сербенська О. Екологія українського слова. Практичний словник-довідник. – Львів : Вид. центр ЛНУ імені Франка, 2003. – 68 с.
4. Бобух Н. М. Словник антонімів поетичної мови. – Полтава : АСМІ, 2009. – 296 с.
5. Бурячок А. А. Орфографічний словник української мови. – К. : Наукова думка, 2002. – 464 с.
6. Великий тлумачний словник сучасної української мови / Голов ред. Бусел В.Т. – К., Ірпінь : ВТФ «Перун», 2009. – 1736 с.
7. Великий зведений орфографічний словник сучасної української лексики : 253 000 слів // В. Т. Бусел (авт., кер. проекту та головн. ред.), В. Т. Бусел (уклад.). – К., Ірпінь : Перун, 2004.
8. Вусик О. С. Словник українських синонімів / А. М. Поповський (ред.). – Д. : Січ, 2000. – 424 с.
9. Головащук С. І. Складні випадки наголошення : Словник-довідник / С.І. Головащук. – К. : Либідь, 1995. – 192 с.
10. Горпинич В. О. Словник географічних назв України (топоніми та відтопонімні прикметники). – К. : Довіра, 2001. – 528 с.
11. Демська О. М., Кульчицький І. М. Словник омонімів української мови / Міжнародний фонд «Відродження». – Львів : Фенікс, 1996. – 223 с.
12. Єрмоленко С. Я., Бирик С. П., Тодор О. Г. Українська мова : Короткий тлумачний словник лінгвістичних термінів // С. Я. Єрмоленко (ред.). — К. : Либідь, 2001. – 224 с.
13. Івченко А. О. Орфографічний словник української мови : Понад 40000 слів / А. О. Івченко; ред. Н. Є. Фоміна. – Х. : Фоліо, 2006. – 765 с.
14. Івченко А. О. Тлумачний словник української мови. Близько 7000 слів / А. О. Івченко; ред. Н. Є. Фоміна. – Х. : Фоліо, 2006. – 766 с.
15. Калашник В. С., Колоїз Ж. В. Словник фразеологічних антонімів української мови. – 3-тє вид., доп., випр. – К. : Довіра, 2006. – 349 с.
16. Караванський С. Практичний словник синонімів української мови / С. Караванський. – 2-е вид. доп. і опр. – К. : Українська книга, 2000. – 480 с.
17. Культура мови на щодень / Н. Я. Дзюбишина-Мельник, Н. С. Дужик, С. Я. Єрмоленко та ін. – К. : Довіра, 2000. – 304 с.
18. Мазурик Д. Нове в українській лексиці : Словник-довідник. – Л. : Світ, 2002. – 130 с.
19. Новий орфографічний словник української мови : Граматика в таблицях : 50000 слів // О. А. Аматауні (голова ред.-худож.ради). – К. : Аконт, 2005. – 414 с.

20. Новий російсько-український словник-довідник / уклад. С. Я. Єрмоленко та ін. – вид. 2-е, доп. і вип. – К. : Довіра : УНВЦ «Рідна мова», 1999. – 878 с.
21. Полюга, Левко Михайлович. Словник синонімів української мови. – 2.вид. – К. : Довіра, 2006. – 477 с.
22. Полюга Л. М. Словник українських морфем. – Львів : Світ, 2001. – 448 с.
23. Полякова Л. О. Український орфографічний словник з граматичними таблицями + короткий правописний коментар: 80000 слів. — Х. : ТОРСІНГ ПЛЮС, 2006. – 496 с.
24. Російсько-український словник наукової термінології : Суспільні науки // Й. Ф. Андерш, С. А. Воробйова, М. В. Кравченко та ін. – К. : Наук. думка, 1994. – 600 с.
25. Словник символів культури України // За заг. ред. В. П. Коцура, О. І. Потапенка, М. К. Дмитренка. – К. : Міленіум, 2002. – 260 с.
26. Словник антонімів української мови // За ред. Л. С. Паламарчука. – Вид. 2, доп. і випр. – К. : Довіра, 2001. – 275 с.
27. Словник іншомовних слів / Уклад. Л. О. Пустовіт та ін. – К. : Довіра, 2000. – 1018 с.
28. Ставицька Л. Короткий словник жаргонної лексики української мови. – К. : Критика, 2003. – 335 с.
29. Туровська Л. В., Василькова Л. М. Нові слова та значення. – К. : Довіра. – 2008. – 271 с.
30. Струганець Л. Культура мови. Словник термінів. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2000. – 88 с.
31. Україна в словах. Мовокраїнознавчий словник-довідник // Упор. і кер. Н. Данилевська. – К. : Вид-во «Просвіта», 2004. – 704 с.
32. Українська мова : Енциклопедія. – 2. вид., випр. і доп. – К. : Видавництво «Українська енциклопедія» ім. М. П. Бажана, 2004. – 833 с.
33. Орфоепічний словник української мови / уклад. : В. М. Русанівський, В. В. Чумак, Г. М. Ярун ; за ред.. В. М. Русанівського. – К. : Перун, 2006. – 202 с.

11. Інформаційні ресурси

1. Довідник з української мови: <http://www.ussr.to/All/tishkovets/movva.html>
2. З енциклопедії «Українська мова»: <http://litopys.org.ua/ukrmova/um.htm>
3. Електронний підручник з сучасної української мови: <http://www.philolog.univ.kiev.ua/WINS/pidruchn/index.htm>
4. Лінгвоцид (мововбивство): <http://lingvocyd.narod.ru>
5. Нова мова: <http://www.novamova.com.ua>
6. Словник архаїзмів: <http://www.history.univ.kiev.ua/letopis/slov.html>
7. Словник іншомовних слів: <http://www.pcdigest.net/ures/book/sis.shtml>

8. Словники України «on-line»: http://www.ulif.org.ua/ulp/dict_all/
9. Українська мова: Енциклопедія. <http://litopys.narod.ru/ukrmova/uml13.htm>
10. Український тезаурус: http://www.geocities.com/hommah_chorny/
11. Уроки державної мови: <http://mova.kreschatic.kiev.ua/>
12. Урок української: http://www.t.kiev.ua/urok_ukrain/
13. Урядовий портал: Узагальнені форми і зразки документів, інструкції з діловодства відповідних установ.
<http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/category>.

КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Розділи (обсяг в годинах)	Вид контролю	Бали
Змістовий модуль 1. Функціонування української мови в ЗМК. Лексика і лексикологія сучасної української мови в ЗМК		
Лексика сучасної української мови в засобах масової комунікації. Лексика української мови за походженням. Лексика української мови зі стилістичного погляду	Індивідуальне заняття	5
Розвиток словникового складу сучасної української літературної мови в ЗМК.	Обговорення на семінарському занятті	5
Змістовий модуль 2. Українська фразеологія у мові мас-медіа. Графіка і орфографія української мови в мас-медіа		
Фразеологізми як засіб увиразнення журналістського тексту. Досягнення української фразеологічної науки	Перевірка конспектів	5
Змістовий модуль 3. Морфологія (типи словозміни). Синтаксис і пунктуація речення		
Класифікація словосполучень в українській мові. Семантико-синтаксичні відношення у словосполученні. Вияв у словосполученні національної специфіки мови. Помилки у побудові словосполучень у мові мас-медіа	Перевірка конспектів	5
Роль речення у мовленні. Формальна, семантична та функціональна організації простого речення. Ускладнене просте речення. Ускладнені прості речення з однорідними членами. Можливі помилки у вживанні однорідних членів речення в журналістських текстах	Обговорення на семінарському занятті	5
Речення з відокремленими другорядними членами, уточнюючі конструкції, пов'язані з ними помилки в ЗМК	Перевірка конспектів	5
Уживання вигуків і звертань в ускладнених простих реченнях. Вигук як носій емоційного навантаження текстів в ЗМК. Відхилення від нормативної форми звертань у мовленні журналістів	Обговорення на семінарському занятті	5
Структурні та інтонаційні особливості	Обговорення на	5

безполучникових речень. Розділові знаки в них. Складні безполучникові речення в засобах масової комунікації	семінарському занятті	
Разом: 48 год.		40

**Навчально-методична карта дисципліни «Українська мова в засобах масової комунікації»
Разом: 108 год., лекції – 22 год., практичні заняття – 20 год., індивідуальна робота – 12 год.,
модульний контроль – 6 год., самостійна робота – 48 год.**

Тиждень											
Модулі	Змістовий модуль 1.		Змістовий модуль 2.			Змістовий модуль 3.					
Назва модуля	Функціонування української мови в ЗМК. Лексика і лексикологія сучасної української мови в ЗМК		Українська фразеологія у мові мас-медіа. Графіка і орфографія української мови в мас-медіа			Морфологія (типи словозміни). Синтаксис і пунктуація речення					
Лекції	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Дати											
Теми лекцій	Мовна ситуація в Україні. Природа, функції та будова мови в ЗМК. Фонетика. Фонологія. Звуковий склад української мови		Розвиток словникового складу сучасної української літературної мови в ЗМК			Українська фразеологія: джерела, структура, семантика. Роль фразеологізмів у мові мас-медіа			Співвідношення між звуками і буквами української мови. Орфографічні норми в ЗМК. Дотримання правописних норм у періодичних виданнях		
Теми практичних занять	Лексика сучасної української мови в засобах масової комунікації. Лексика української мови за походженням. Лексика української мови зі стилістичного погляду		Фразеологізми як засіб вираження журналістського тексту. Досягнення української фразеологічної науки			Графіка та орфографія української мови в ЗМК. Українська графіка в діахронічному аспекті			Система правил сучасної української орфографії. Орфограми в ЗМК		
Самостійна робота	Табл. 6		Табл.6			Табл.6					
Контроль	Модульна контрольна робота 1.		Модульна контрольна робота 2.			Модульна контрольна робота 3.					
ІНДЗ	Протягом курсу одне ІНДЗ										
Підсумковий контроль	Залік										
Теми лекцій	Мовна ситуація в Україні. Природа, функції та будова мови в ЗМК. Фонетика. Фонологія. Звуковий склад української мови		Розвиток словникового складу сучасної української літературної мови в ЗМК			Українська фразеологія: джерела, структура, семантика. Роль фразеологізмів у мові мас-медіа			Співвідношення між звуками і буквами української мови. Орфографічні норми в ЗМК. Дотримання правописних норм у періодичних виданнях		
Теми практичних занять	Лексика сучасної української мови в засобах масової комунікації. Лексика української мови за походженням. Лексика української мови зі стилістичного погляду		Фразеологізми як засіб вираження журналістського тексту. Досягнення української фразеологічної науки			Графіка та орфографія української мови в ЗМК. Українська графіка в діахронічному аспекті			Система правил сучасної української орфографії. Орфограми в ЗМК		
Самостійна робота	Табл. 6		Табл.6			Табл.6					
Контроль	Модульна контрольна робота 1.		Модульна контрольна робота 2.			Модульна контрольна робота 3.					
ІНДЗ	Протягом курсу одне ІНДЗ										
Підсумковий контроль	Залік										

